

EEN RUMSTENAAR PASTOOR IN ETTEN IN DE ZEVENTIENDE EEUW

Corneel Van Cauwenbergh werd gedoopt te Rumst op 14 december 1649¹ als zoon van Gaspar en van Magdalena Braeckmans. Hij studeerde voor priester en werd in 1671 belast met de bediening van de kapelrij van Sint-Pieter van Rumst. Hij bleef kapelaan tot 1683 en werd toen opgevolgd door e.h. Braeckmans. Op 25 januari 1683 werd hij door de adellijke dames van Thorn voorgedragen als pastoor van de Sint-Lambertusparochie van Etten (nu een deelgemeente van Etten-Leur), niet ver van Breda. Hij volgde er Hendrik Baptista Decker op, die afkomstig was van Mechelen.

De adellijke dames van Thorn bestuurden een klein abdijvorstendom, dat zijn status bleef behouden tot aan de Franse revolutie. Het oorspronkelijke benedictaressenklooster, gesticht in de 10de eeuw, groeide uit tot een wereldlijke stift, een verblijfplaats voor adellijke dames. De abdij was tiendeheffer van Etten -kreeg dus een tiende van de oogst- en had het begeevingsrecht, wat betekent dat ze de pastoors mocht voordragen.

*Het wapen van de familie
De Nobelaer uit Etten*

Het bisdom Breda werd in die periode, na de godsdienstoorlogen en de onafhankelijkheid van de Noordelijke Nederlanden, vanuit Antwerpen bestuurd. In het protestantse Nederland was een Rooms-katholieke structuur namelijk verboden.

Van Cauwenbergh woonde in Etten in het huis "Sint-Sebastiaen", dat eigendom was van de abdij van Thorn. Onder zijn bestuur werd een "Katolijcke kercke-schuere" gebouwd. Dit kerkgebouw mocht niet aan de straatkant staan omdat er anders te veel reacties zouden komen van de protestanten. Het werd dus gebouwd achter een nieuw te bouwen huis, bestemd als woonhuis voor de pastoor.

De "Schuurkerk" werd in 1685 opgetrokken onder impuls van Wilhelmina Snoeckaert van den Binkhorst, weduwe van Willem de Nobelaer, die in 1683 was overleden. De familie de Nobelaer was een katholiek adellijk geslacht uit Etten. Het gebouw werd in 1790 vernieuwd en volledig in steen opgetrokken. Van Cauwenbergh was eigenlijk een soort missionaris in een vijandig protestants gebied.

Pastoor Van Cauwenbergh overleed in 1707 en werd toen opgevolgd door Guilielmus Van Riethoven. Hij was niet onbemiddeld. In de inventaris van zijn sterfhuis vinden we heel wat renten en obligaties en na de verkoop van zijn goederen bleef er in totaal een batig saldo van

¹Rumesta VZW, (1985) *Priesters en kloosterlingen van Rumst Sint-Pieter*, 1985, pag. 7.

meer dan 9000 gulden², een hoog bedrag voor die tijd. Hierbij een overzicht (uitgedrukt in gulden en stuivers):

Renten:

- 1000 g. ten laste van Henricus Frans en Christianus Stuyck (17/9/1691);
- 400 g. ten laste van Adriaan Verstrepen en Josina De Bruyn;
- 329 g. ten laste van Peter Van Cauwenbergh;
- 209 g. ten laste van mijnheer Stael te Breda (14/6/1694);
- 200 g. ten laste van Jan Audiens (13/8/1685);
- 200 g. ten laste van Jan Borkelmans (1/4/1690);
- 200 g. ten laste van Gillis De Jonghe te Boom (23/3/1691);
- 700 g. ten laste van Guilliam Van Cauwenbergh op zijn huis op de markt;
- 300 g. ten laste van Jasper Van Cauwenbergh (fs. Jasper) (7/12/1705);
- 200 g. ten laste van Jasper van Cauwenbergh (fs. Jasper) (8/1/1683);
- 100 g. ten laste van Adriaan Van Cauwenbergh (22/6/1690);
- 469 g. ten laste van de pastoor van Nijlen;
- 1144 g. ten laste van Jan Van Cauwenbergh;
- 400 g. ten laste van mijnheer Notelaer te Etten;
- 100 g. ten laste van Guilliam Van Cauwenbergh (22 november 1685);
- 16 g. ten laste van Guilliam Van Cauwenbergh (22 november 1685);
- 30 g. ten laste van Guilliam Van Cauwenbergh (17/2/1684);
- 53 g. ten laste van Guilliam Van Cauwenbergh (11/8/1686);
- 40 g. ten laste van Jasper Van Cauwenbergh (fs. Jasper) (21/8/1686).

Andere bezittingen:

- zilverwerk: 64 g. 14 st., waarvan Joanna Veulemans heeft genomen een zilveren zoutvat;
- verkoop van het Meulenveld voor 868 g.;
- verkoop van het Visbeemdeken in Reet aan Adriaan De Roeck voor 825 g.;
- een begijndote³ van 400 g. bezet op 't Molenveld, voor juffrouw Petronella Van Cauwenbergh op 't Klein begijnhof, (notaris Keyaerts te Mechelen 25/6/1707);
- verkoop van meubel uit het sterfhuis door notaris Fabricius te Etten: 670 g. 14 st.;
- verkoop van boeken aan monsieur Selleslaghs te Breda: 135 g. 9 st.

Leo Vermeulen

²Vermeulen L.(1998), *Schepengriffie van Rumst*. Geschiedkundige Kring Rumesta, 1998, p. 56-57

³Begijndote: een onderpand gegeven aan het begijnhof bij de intrede als begijn. Dit onderpand kwam bij het overlijden van de gever terug naar de familie.